

מ"ס ל"א כ"א
מ"ס ל"א כ"א
מ"ס ל"א כ"א
31.7.1950
11.00

היו"ר מ. בדר:
מ. יהודה
מ. לבית
מ. ריקנות
מ. בהיר
מ. לנדא
מ. סורזר
מ. דונג

מ. הלפרין - מנהל משרד החקלאות.
מ. ז. ז. ז. ז.

מ. שונות.
מ. חיון על תכנית משרד החקלאות
בדבר עבוד שליון דונג אדמות
מוברות.

היו"ר מ. בדר: פותח את הישיבה.

היום יורא לכנסת חוק רשות הפיתוח.
ממי שהנכח זוכרים הממשלה הציעה תיקון
לסעיף 5 והוא נתקבל בוועדה, אבל נאמר, כי תיקון זה מוחנה בהסכמת
ועדת הכנסת שתענין הזה נכנס לזכויות ועדת הכלכלה. היות וועדת
הכנסת עדיין לא קבלה החלטה על כך, לא קבלתי בקשר לכך כל הודעה.
על כל פנים, הודעת לי, כי היות ידון הענין בוועדת הכנסת ויואבע
ואקבל היות הודעה על כך.

היות ולעבר הכנסת ציזלינג יאנן רוב
ההסתיגות לחוק זה, בקטתי את יוטב ראש הכנסת, שיאמור לעבר הכנסת
ציזלינג לדבר על כל ההסתיגויות בבתיארת. יוטב ראש הכנסת הסכים
לכך והקציב לו זמן של 15 דקות.

היות ובמה הסתיגויות נרשמו בשעה
שאני לא נחלתי את הישיבות, ביקטתי את חבר הכנסת-אמר באותו זמן
ניהל את הישיבות- לחגן על ענינת הרוב, אך הוא סרב. אני מציע

שעל עמדת הרוב יגן חבר הכנסת בהיר, או חבר הכנסת צבי יהודה.

א. בהיר: האם לאחר שסמענו את הודעת שר האוצר ודיו האסלמות, ולאחר ששם החוק שונה לי חוק רשות המיסוי (העניין נכסיו), האם גוריוותיו של חבר הכנסת ציזלינג ביחס לחוק מיסוי נכסיו עדיין עומדות?

היו"ר א. הושי: כן.

א. בהיר: האם בלבד הסתיגויותיו של מר ציזלינג יתכן עוד הסתיגויות?

היו"ר מ. בדר: כן. אני מציע, שנברר יחד את יחסי הסתיגויות לאחר הישיבה.

בראיוני להציע לוועדה תיקון בחוק הגנת הירושה (נזקי עזית). כמה ערביים באו אלי והציעו, שנבצע את החוק הזה בכני שלביה ולא בשלב אחד, כי את הדבר ייקשה בשלב אחד, הרי ברור כי פירושו חסול העדרים מבלי אפשרות לחקיקה. הטינוי שאני מציע, לאחר שמשרד החקלאות הסכים לכך הוא, שבמקום פירושה יהיה כחוב: השיעור המותר פירושו בתקופה מראשון לינואר 1951 עד ראשון ליולי 1951 עז אחת לכל 20 דונם אדמת בעל ועז אחת ל-5 דונם שלחין, ובתקופה מראשון ליולי 1951 עז אחת לכל 40 דונם בעל ו-10 עזים לכל 10 דונם אדמת שלחין.

היות ואינני שומע כל התנגדות, אני מבין, כי החוק יאשר.

תיקון שני אשר צריך להקבל ללא כל ויכוח הוא בחוק לתיקון סקודת מהלוח בעלי היים.

(מר בדר קורא את החוק).

אני מציע לקבל את התיקון ללא ויכוח.

ההצעה נתקבלה לחוק אושר.

היו"ר מ. בדי: אנו צריכים לדון היום בשלושה יסעימים:

א. אנו צריכים לסכם את הישיבה שהיתה גיוס חמישי. בענין הדגים, חבר הכנסת צבי יהודה צריך להרצות על ענין זה; ב. תקציב המיסוי ילי כל קשר להחליטה ועזת הרווחים, וההצבעות על תקציב המיסוי תערכנה רגילת הכנסות. ישנה שאלה, אם ועזת הכלכלה כותרה ממליצה לפני המוסד שיצביע על תקציב המיסוי על הגדלת תקציב החקלאות, או לא. ג. סעיף שני אשר אנו צריכים להמליץ עליו במני ועדת הכספים הוא - בעיות 750 אלף דונם אשר צריכים להזרע סעורה, ואשר קודם היתה עליו שיחה בלתי רשמית.

א. בהיר: אני מציע, על נכנס בדיון על עניני תקציב המיסוי, כל זמן שלא תתקבל החלטה בוועדת הכנסת. באופן סרטי, אני מקבל את ההחטה, כי ועדת הכנסת צריכה להתלים על הסכום הכללי של תקציב המיסוי, ועל הסרטים צריכה להיות החלטה מלוותת. אולם, אם הענין הזה נמצא בערעור, אין כל הגיון שאנו כרגע נבלס לדיון על תקציב החקלאות, החחבורה או סעיף אחר. לעומת זאת אני מציע שנדון היום על ענין המלחה, כי לדעתי, זהו הדבר הקונקרטי ביותר שצריך לעמוד לדיון. אם ענין זה יובא לוועדת הכספים, צריך שתהיה המלצה של ועדת הכלכלה.

ש. לביא:

אני חושב, שאין צורך לדון בתקציב הסתיו, אלא כל חבר שיש לו מה להעיר יכול להגיש הסתיגות אם בנוגע לחיוב, או בנוגע לשלילה, כי הרי לדיון שלנו אין כל תכלית, כי לא אנו המחליטים. לי, למשל, ישנן 3 הסתיגויות ואני אגיש אותן בכתב, וכך לכול לעשות כל חבר ועדה.

היו"ר מ.

מה שכל חבר יעשה - הוא יעשה. בינינו זבין ועדת הכספים מחנהל ויכוח, ויכוח זה היה אריך להיות מוכרע בוועדה הכנסת. אני מקבל את דעתו על חבר הכנסת בהיר, שכלם מחייבנו על עתה, נמשיך ונחכה עד שתקבל החלטה של ועדת הכנסת.
אני מאיץ שנפתח בדיון על ענין השעורה.

א. ריקנטי:

מהו המצב עם ועדת החקירה בקשר לשוק השחור?

היו"ר מ. בדר:

כל המפלגות פרט למפלגת הציונים הכללים לא מסרו לי עדיין את שמות חבריהן אשר ישתתפו בוועדה זו. מפלגות אלו הבטיחו למסור היוט את שמות החברים. לאחר שאקבל את שמות החברים, אמסור את הרשימה לשר המשפטים, כדי לזכויות הוועדה החברתית ברשומות. בעיני היוט האש של ועדת החקירה עדיין נשארה פתוחה. היות ובעיה זו התעוררה בוועדה, פניתי לוועדת הכנסת שהיא תקבע דעה מוסמכת בענין זה.

א. ריקנטי:

חושבני, שהוועדה בעצמה צריכה לבחור את היוט ראש.

א. בהיר:

האם לא קבענו, שוועדת המשנה תקבע בעצמה את היוט ראש?

היו"ר מ. בוד:

אני לא הבעתי דעה בקשר לכך, ואומר בגלוי, שלא רציתי לעורר ויכוח, האם זה יתכן שאני אהיה חבר בוועדת המשנה ולא אהיה יושב ראש הוועדה. היות וזהו המצב, שאלתי את יושב ראש ועדת הכנסת האם זה לא מובן מאליו שאני צריך להיות היוט ראש, ואם זה אינו מובן מאליו ההצבעה תערך בוועדה משנה. אם יושב ראש ועדת הכנסת יודיע שהדבר הוא מובן מאליו, הרי לא היה כל ערעור.

צ. יהודה:

האם באופן כזה היוט ראש של ועדה אינו יכול למנות יושב ראש של ועדת המשנה?

ח. לנדאו:

בוועדה הכספית היו מספר ועדות משנה, ואף פעם לא התעוררו בעיות, והעניינים

הסתדרו ללא כל ויכוחים.

צ. יהודה:

אני חושב, שיש למצוא נוהג קבוע לענין זה. היה לנו כבר תקיפה בקשר לכך בוועדת המשנה לעניני ערביים; חבר הכנסת ארם נקבע היוט ראש, אולם לי לא ברור על ידי מי הוא נקבע ומי בחר אותו לתפקיד זה.

לדעתי, יש לקבוע ענין זה אחת ולתמיד; צריך לומר, שוועדות המשנה בוחרות מתוכן את היוט ראש, ועל ידי כך נסיר את המועקה ואני אומר זאת בגלוי: זוהי מועקה - מהיוט ראש מר בדר, או יש לקבוע שהיו"ר נבחר באופן אוטומאטי. אולם, לי נראה, שיש לפנות אל ועדת הכנסת ולשאול כיצד נקבע יושב ראש לוועדת המשנה.

היו"ר מ. בדר: אני מוכן לשאול את השאלה האחרונה שהציע חבר הכנסת אבי יהודה, ועל ידי כך לעורר את ועדת הכנסת לקבע תקנון בקשר לשאלה זו.

ח. לנדאו: אני מבורך שאין זה מתפקידנו לערר שאלות מדיניות. אצלנו התעוררה שאלה קונקרטית ואנו צריכים לתת תשובה עליה.

היו"ר מ. בדר: נשאלתי על ידי מר ריקנתי מהו המצב בקשר לועדה החקירה ועניתי לו שמניתי בקשר לכך ליושב ראש ועדה הכנסת. והיה אם הוא יענה לי שענין זה חומטי, יבחר היושב ראש על ידי הועדה שמינינו אותה; אם הוא יענה שאם יושב ראש משתתף כחבר הועדה המלנה הוא גם היושב ראש, הרי ננהג לפי זה.

אנו עוברים לדון בהצעת משרד החקלאות בקשר לשעורה.

ח. הלפרין: מאז גמר המלחמה עומדת שאלה הריפה על עבוד החקלאות מהאדמות הנטושות. הממשלה נתנה לזה ביטוי על ידי חוק גזמות מבורח, אשר מוסדות החקלאים, לכל מי שרצה לחזור הורחן להקפדות קצרות. משרד החקלאות הוא הממונה על החקירה. 1,7 מיליון דונם מאדמות גלו לעבוד עונתי. אין זה אומר שמתחילת העבוד הוא רק 1,7 מיליון דונם. שמתחילת העבודה כלכלית. ובחוקריה כמותה הוא הרבה יותר גדול. אולם, השנה הופיעה הצעה לטעולה מיוחדת, להורמת שטחי עבוד נוספים.

אנו מחלקים את הטעולה הזאת לשני סוגים. סוג אחד - אנו התחלנו בסקר קרקעות מן האמון עד הדרום בכל איזור ואיזור, היות ואנו רוצים לבדוק לעצמנו מה עוד נותר לעבוד ולא עובד, כדי שנוכל לבוא בדבריה עם כל הגורמים המונציפליים הנוגעים בדבר ועם המוסדות המיליטריים של מנת למחר ולעבוד את האדמות המבורח באסונה של הארץ.

סוג שני - אנו רוצים להשלים ולהעתיק את קו העבוד עד הרצועה הצפונית של הנגב הדרומי - מכביש באר-שבע החל מאדמות חברון ועד ראופת עזה ועד גבול חג-יוניס.

ל חר הסקר מצאנו, שמלבד השטח המעובד על ידי יהודים ושאינם יהודים אמרו להכניס למחזור העבוד עוד מליון דונם אשר מבחינה איזומית מחלקים לשני חלקים.

רבע מחשטת הזה - 250 אלף דונם נמצא בחלק הצפוני של הארץ, באיזור יותר גשום הנחשב לאיזור יציב מבחינת היבולים.

3/4 מחשטת - 750 אלף דונם נמצאים בחלק הדרומי של הארץ, איזור כמות גשום הנחשב לאיזור בלתי יציב מבחינת היבולים.

קיים נוהג של מימון ממלואי על ידי הבנקים לתקלאים: אשר מעבדים אדמתם בחכירה. המסקיה אינה מעונינים חמיד לעבוד קרקע בחכירה. המסקיה מתגייסות, כמילוי, לכעולה מסוימת לטובת המדינה ומבחינת המימון המסקיה אינה יכולה לעשות זאת על חשבונם, ועל כל מקבל המסקיה כרדיט על היבולים עד המכירה הראשונה. זהו הנוהג של המימון. עתה מחשבים תקלאים - אמירות לקבל מימון גם על אדמות מבורח, וזה לא קבלה הממשלה - משרד החקלאות ומשרד

האוצר המסדרים להקלאים הוצאות מאה"ק מלירה ללירה וחצי לדונם, עד היבול, בערבות הממשלה על 50% בהתחלה היה סדור זה על 400 אלף דונם אחר כך גדל ל-800 אלף דונם והטנה זה יהיה 700 אלף דונם מחוץ לאדמות שאני מדבר עליהן עכשו. זו היא הטעם השלישית שהלואות ניתנות להבטחת קנין וחורף והיבולים מתזרים את החלואה. עד עכשו לא הלכה לאבוד אף סכומה אמת, ולכן חותם האוצר על ארבויות גלו בצורה יותר קלה.

בקשר עם קבדד האדמות באיזור הבלתי יציב שעדיין לא חולקו להתיישבות ירושה יקח זמן רב עד אשר הן וחולקנה, כי זה לא יל כן קלה ניחת משרד החקלאות לפנות אל המטקים. בקשר לכך באו הצעות שונות מצד חברי שונים וגם מצד חבר הוועדה בהיר ועוד חבריה לארגן סקירה מיוחדת של חריט אדמות המדינה על ידי המדינה עצמה, כדי לשנות את החסונה של השממה בארץ וגם כדי לקבל גרעינים, כי המדינה נמנעת קשה על ידי מחסור בגרעינים ללול, לרפת וכו'. לפני שנת החיט משרד החקלאות שהממשלה תעשה את החריט ואחר כך תחליט את החסונה, כי זה יהיה יותר קל, אבל האוצר לא הסכים להטקיע את הכסף (זה מדין היה לעלות 700 אלף לירות לפי 60-07 גרונ דונם) כי לא רצה להתערב באופן ישיר בפעולה החקלאית; גם בשדה החקלאות יעוד לא. על כן, ניסינו לפנות אל החקלאים ולבקש מהם, שיקבלו על עצמם את עבוד המליון דונם האלה, מעין חוספת לקיים, וייצרו גרעינים.

זיות וזלק מן השממה נמצא באיזור יציב כללנו אותו בפעולה הרגילה של עבוד ומסון, אבל לפי תכנית אגרוקולטורית מיוחדת. זהו איזור יציב ואין להחיל ספק ביבוליים.

לפי מידע מיוחדת מזהה החלק השני - 750 אלף דונם הנמצאים בחלק הדרומי של הארץ, אשר שם היבול אינו מספיק ואינו בטוח. כדי שהיבול יהיה יותר בטוח, אנו מציעים לעבוד את החלק הזה בשיטה של "דריי קרום" לתקופה של 4 שנים אשר אינה נהוגה בארץ. זאת עושים רק בלש אכסמנטיבי היותר. מעדיים את השממה אחת לשנתיים ו על ידי כך גומלת האדמה את הרטיבות של שנתיים כדי להזין את הצומח כקום אמת. כך תחליטו המומחים לעבוד את השממה הזה ב-4 השנים הקרובות מחוץ לאותה השממה שנועדו להתיישבות.

עבר מסווגים שהשטח הזה של 750 אלף דונם יתן - אם לא יהיה מסווג - יחרי חריטה והתחזקה של שנה ואחרי שהאדמה תטבל את הרטבות של שנה בלי לנצל אותה בטנה אמת יבול של 100 טון שעורה. האיזור הזה איזור מעורה והערבים קבלו באיזור זה יבוליים די טובים. גם המטקים שלנו קבלו שם עכשו 180 קילו ולמעמים גם 200 קילו לדונם.

100 אלף טון שעורה נאלמו אינם מילתא זוטרא; זוהי כמות חשובה מאד, אשר תתוור לנו הרבה בעיות ובינאחן בעיות האספקה ללול ולרפת.

100 אלף טון לפי זמחיריהם שלנו - 35 לירי לטון שוויים 3,5 מליין לירות, אם נקנה 100 אלף טון שעורה בחו"ל, גם כן נצטרך לשלם 2 1/4 מלייני ל"י במטבע זר, אמנה גם אנו נוציא מטבע זר על 100 אלף טון שעורה אשר נקבל אולם מכום זה לא יעלה על 300 אלף לירות, במטבע זר. אין ספק שזוהי הפעולה מכלית חשובה מאד, היא חוספת מטבע זר, מוסיפת גרעינים ומקלה על המטק שלנו.

אם הן, כפי שכבר אמרתי, בקשר לרבע מליון דונם אין כל בעיה, כי זהו איזור יציב, אולם בקשר ל-3/4 מליון דונם ישנה קשיים רבות. כאשר סנינו אל החקלאים בקשר לאיזור הבלתי יציב, הם אמרו לנו, כי אחת משתיים או שהממשלה תעשה את הפעולה הזאת על חריזיקה שלה והם יחיו שכירים אצלה, או אם הממשלה אינה מסוגלת לזה - והיא באמת אינה רוצה בזה עדיין -

הם מוכנים לקבל על עצמם את הפעולה, אבל הם דורשים שהממשלה תעמוד מאחורי הפעולה-מלבד המימון- על מנימון של יבוליים. הם דורשים להבטיח להם 120 קילו לדונם, ומשרד החקלאות מציע 100 קילו. החקלאים אינם נוטים להצעת משרד החקלאות, כי הם חושבים שלפי ההשקעה הם צריכים לקבל 114 קילו לדונם. אנו חושבים שנצליח לשכנע את החקלאים לעשות פעולה זאת גם אם נבטיח להם 100 קילו לדונם. על כן, נדרש האוצר לתת ערבויות נוספות על היבוליים מלבד הערבות הרגילה וכוח יש פירוש מספיק מסוים, כי אם היבול יהיה פחות ממאה קילו, וזה עלול להיות נצטרך לשלם לחקלאים לפי המחיריים של היום. המיכון המתקבל על הדעת יכול להיות בגבול של 350 אלף לריות אם מחיר השעורה בעוד שנתיים יהיה 35 ל"י הטונה. כלומר, מבחינה מתקבלת על הדעת צריך לחשוב שהמיכון יהיה 10 קילו לדונם בממוצע. היות ויש ריזיקה בענין זה, האוצר מחקשה להחליט, הדבר הזה דחוף ומשרד החקלאות פנה בכתב אל שר האוצר והוא אמר שהוא יביא ענין זה לוועדת הכספים.

היות ומשרד החקלאות והארגונים החקלאיים חושבים שהממשלה צריכה לעשות את הפעולה הזאת, אני מבקש את ועדת הכלכלה להמליץ על ההצעה הזאת בפני ועדת הכספים ושר האוצר.

היו"ר מ. ברר:

אני חושב, שמר הלפרין מציג את הדברים בצורה בלתי טובה, כי הוא מבטל מראש את האפשרות של כשלון חרוץ. אילו הייתה בעיה של 375 אלף לירות זה היה הרבה יותר כשום בטביל שני הצדדים - הממשלה והחקלאים. למרות שהמרכז החקלאי מוכן שאריך להבטיח 114 קילו לדונם, מר הלפרין מציע 100 קילו וחושב שיצליח לשכנע את החקלאים. איך זה בא לידי ביטוי? א. מר הלפרין חושב שהוצאות היצור תהיינה יותר קטנות; ב. מר הלפרין מניח, שבאופן ממוצע יגיעו ליותר מ-114 קילו לדונם. אבל, אם 14 קילו אחת, מר הלפרין, כבר מטיל על החקלאים. כפי שכבר אמרתי הבעיה היא יותר חמורה מאשר המיכון ב-375 אלף לירות, ועלינו לדעת זאת. אני חושב שגנו צריכים לבצע את הפעולה הזאת, כי ראינו באיזה קשיים אנו עומדים בשאלה האספקה העצמית בגרעינים. כאן ישנה שאנסה שאפשר להעריך אותה רק באופן חיאורטי, כי אנו יכולים לקבל במשך 4 שנים 200 אלף טון שעורה, או 150 אלף טון. אנו נמצאים במצב קשה מאוד ואם יש לנו כלים במדה מספקת, זרעים וכוח אדם עלינו להתאמץ ולבצע פעולה זאת, אבל אסור לנו להטיל את המיכון על החקלאים אשר יקבלו את המשימה הזאת. על כל פנים, עם כל הסכנה הכרוכה בדבר, אני מחייב את הפעולה הזאת.

צ. יהודה:

ברצוני להעיר מספר הערות. א. הערה אגרו מכנית. לפי ההסבר שקבלנו ממנהל משרד החקלאות, הרי השטח הזה משתרע בצורת קמץ; הוא מחחיל בקרוב בדרך באר שבע עד הרי חברון ואחר כך נכנס לרביבים. אם אלה הם השטחים, הרי האדמה שם צריכה להיות מסני טיפוסים. חלק אחד אדמה כבדה, וחלק שני אדמת לם (אדמה שיש בה יותר קולידים מאשר באדמה אחרת). ידוע כי אדמת לם נתונה להשקעת הרוחות והיא עפה ונשאלת השאלה אם אפשר לעבד אדמה זו בשימת "דריסרה". אני חושב שלא. על כל פנים, אינני רוצה להביע דעה, אני רק מטנה את השומח לב משרד החקלאות לכך.

הערה שניה. אנו מערובים כל הזמן שני מספרים מליון דונם ו-750 אלף לירות. אם מדובר הוא על 750 אלף דונם עם יבול של 100 קילו לדונם, הרי יהיו 750 אלף טון שעורה ולא 100 אלף טון.

לפי חשבוני הריזקו הוא על 2,625 מליון לירות ומנהל משרד החקלאות מדבר כל הזמן על 350 אלף לירות.

אם משרד החקלאות מציג שאנו נמליץ בפני האוצר שהוא ישא במשימה
הזאת בריזק של 350 אלף לירות אני אחיזה בעד זה. אולם אם מדובר
הוא על ריזק של 2,650 מליון לירות יועל זה מדובר לפי חשבון
של 35x750 = אז צריך לדבר דברים ברורים.

יש הגדל גדול בין אתריות של המשק
ובין אתריות של הממשלה מתוך גישה משקית גרידא. כאשר המשק
יבצע משימה זו הוא חוזר את האדמה ל-4 שנים ובמקרה של שנה
בצורת המשק ישא במל המיכון בו בזמן שהממשלה תשא במיכון על 25%
בלבד.

א. בהיר: איך זה יכול להיות, ארי עובדים
בשיטה של "ארי פרם"?

צ. יהודה: אם נדבר על מהיר של 37,5 לירות הטרון,
המיכון הוא במליון שלש מאות אלף
לירות, ואז השתכרות הממשלה היא 350 אלף לירות וזה = 25%.

ענה, ברידני לשאל, האם למשק שלנו
ישנה אפשרות לעבוד כבר השנה
דונם שנה מעבדים?

ח. הלפרין: כן.

צ. יהודה: מהו, לפי הערכתך, שטח האדמות בא"י
יפודו היטב לעבודה?

ח. הלפרין: עדיין אינו לנו מסה חקלאית על
יכל הארץ. אנו חשבנו על 5 מליון דונם
ולכול להיות שישנם 6 מליון. מזה 800,000 דונם של הערבים ו-
3,3 מליון דונם של המשק העברי. ירבה, אקוה, שנשארים 700
אלף דונם, מבלי לקחת בחשבון אדמת הכיור.

צ. יהודה: מהו מספר הדונמיה של אדמה מיושבת
הנמצאת בידי החקלאים מחוץ לאדמות
מוברות?

ח. הלפרין: 1,5 מליון דונם.

צ. יהודה: אם כן, נשאלת השאלה אם הכלים
אשר ידרשו למעולה הנדרשה בעת לא
יגיעו במשק הקיים.

ח. הלפרין: מעולה זו תוציח 100 טרקטורים מהמשק
הקיים, אבל לעומת זאת אנו מכניסים
יום יום טרקטורים חדשים למשק הקיים.

צ. יהודה: בפיתוח, ברצוני לומר, כי אם אנו
נשארים במסגרת של וילקו בגבול של
350 לירות, תושבני, שצריך להמליץ על מעולה זאת.

א. בהיר: הבקיה אשר עומדת בפנינו כרגע היא
בעיה פשוטה מאד. אם ניקח בחשבון
את המצב הנוכחי, נדע - ואני אומר את הדבר באופן גלוי ופשוט -
כי אפשרות קניה אמפקה נעשית תמורה מידם לירות בקשר עם סכנת
מלחמת העולה.

על כן, עלינו לחתום בחשבון את הגורמים הבאים: א. דרך יעילה ומהירה להגדיל את שטחי הגרעינים בארץ. ג. כוח העבודה במכונות מסטיק להגדיל שטחי הגרעינים. ג. מעולה זו אינה עומדת במתירה עם תכנית ההתייבות של הסוכנות היהודית. שווחתי עם אנשים העוסקים בתכנון ההתייבות והם אמרו לי שאם נקח עלינו טוב תוספת של עוד 120 נקודות בטנה, ואם נקח 100 משמרות שכל אחת מהן תקבל 100 דונם - הרי זה יהיה חצי מליון דונם בשנה, לפי המספרים שקראתי בתכנית מטריד החקלאות, יש לנו 5 מליון דונם ומזה מעובדים כחוט מ"2 מליון, יחד עם השטחים המעובדים על ידי הערבים. כלומר, יש לנו עוד שטח של 2,5 מליון דונם אשר אינו מעובד ומתוך שטח זה יש מקום רב להתייבות. לדאבונו הרב, אנו יודעים כי ההתייבות החדשה מרת הצליחה לעבוד את כל השטחים הנמצאים בידה.

ברצוני להגיד שנית לאלה אשר אומרים, כי צריך לעשות עכשו התייבות של כמרי חלחה, ובפרט לחברי צבי יהודה, כי מעולה זו - זריעה 3/4 מליון דונם בדרום, אינה עומדת במתירה לתכנית ההתייבות, ועל כל צורך לצמצם ולה לעשות חשבונות פנימיים את זה יספיק בהתייבות מצורה זו, זה אחר.

צ. יהודה: יל שטח של מליון דונם אמר לי שב 300 כמרים, לפי שיטת דרייטרמים.

א. בהיר: לא אכנס כרגע לזיכרון על ענין זה. אולם ברצוני לומר לך, שאין אכסרות ליטב 300 כמרים על השטח הזה מסיבות לגמרי שונות; אין שם מיט וכר וכר.

יש עוד צורך במחקר מקום אפכה שאמור ליטב עולים. אינני מתנגד להתייבות עוליים, אבל את נסאיר אדמה שיממה בכלל - זה יהיה אחד החומרים הגדולים.

בשטח חש"י לא עשינו ולא כלום כדי להכין את השטח הזה לזריעה, ועל כן אני מאשים את כולנו. לא יכולנו לעשות זאת בטנת חש"ט בגלל המלחמה, אבל ככולנו לעשות זאת בחש"י, והיות ולא עשינו זאת אחרנו שנה.

אני מאמין שועדת הכלכלה תקבל החלטה, שהיא תומכת במעולה שהוצעה על ידי מטריד החקלאות להחיל חובה על המטק הקיים לעבוד את השטח הזה עם הכלים הנמצאים בידיו.

הערה שניה: אני רוצה את כל המליון דונם הזה כשטח אחד. מטק אשר יקבל 10 דונם באיזור היציב, יקבל עוד 30 דונם באיזור המלתי יציב. אנו מוציאים עתה על התייבות מאורגנת ועל כן ישנן 2 אסטרטגיות: זכות וחובה. יש להגיד לכל מטק: את ברצונך לקבל אדמה במחיר אשר ממנה תקבל יגול של 200 קילו לגונם, עליך לקבל אדמה בדרום, באיזור המלתי יציב, אשר ממנה תקבל 75 קילו לדונם, כדי שבגומן ממוצע יהיו לך 90 קילו לדונם.

הערה שלישית. בענין ציון מדובר על 4 שנים. במטק 4 שנים צריכים המליון דונם לתת פעמיה יבול, ואפילו פעמים וחצי. אם ניקח בחשבון שלמי החכמה היבול צריך להיות 200 אלף טון שעורה, הרי לפי מחירי השוק הקיימים צריכה להיות הכנסה של 7 מליון לירות, אם נחלק סכום זה ל-4 שנים נקבל = 1,750 מליון ל"י לכל שנה, אם האוצר יהיה אחראי רק על 25% של המסד השטחי הראשי, הרי זה ענין של 420 אלף לירות.

היו"ר מ. בדר: הסגולה היא, מה יהיה אם בתום 4 שנים, לאחר שיעבדו את כל הטמח יתברר שהיבול הוא רק 125 אלף טון?

א. בהיר: אם כן, יחסור 75 אלף טון.

היו"ר מ. בדר: ברור, שיש 50 אלף טון יהיו על ערבות הממשלה.

א. בהיר: הסגולה שלי היא, כי מחכירים מליון דונם אדמה ורוך אחריהם מסוימת של מליון דונם שעליהם האוצר אחראי באופן שווה על הכנסה של 1,750 מליון ל"י.

היו"ר מ. בדר: למען שנוכל לסמך, ברצוני להבהיר את הנקודות הבאות, שהפיק החבר בהיר: א. אין 750 אלף דונם, אלא יש סוג של מליון דונם, למען קטן את האחיות הממשלה. ב. כל היבול הולך למחפני הממשלה.

א. בהיר: עם זכות דמשק לקנות את היבול.

היו"ר מ. בדר: ג. אחריהם הממשלה בתכנית זו של 7 מליון לירות מוגבלות בטכום של 1,750 מליון לירות, מבלי לקחת בחשבון עם ערבות זו תוכל לצאת למועל באחת מ"4 חטניות?

א. בהיר: ללא הממשלה אינה יכולה לשלם יותר מ"400,000 לירות כל שנה. אם בשנה ראשונה קורה אסון, האחריהם אינה יכולה להיות על כל 1,750 מליון לירות.

היו"ר מ. בדר: נניח, שבשנה הראשונה אין אסון ובשנה השנייה יש אסון כללי. כמה תשלם הממשלה?

א. בהיר: רבע מ"1.750 מליון לירות.

היו"ר מ. בדר: אם כן, הממשלה אינה אחראית בעד הרבע.

ש. לביא: אני מחייב את החכמים הזאת, אך ברצוני לומר מליה העדות להעמדת חבר הכנסת אבי יהודה ביחס לעבודת אדמתם לט בשיטת דרייסטרמיה. במשך הרבה שנים עבדו הערבים באדמתם הלא לט שיתת דרייסטרמיה וקבלו יבול של 200 קילו לדונם.

הערה שנית לדברי חבר הכנסת אבי יהודה, שהמספר יכול להיות 2,650 מליון לירות, דבר זה הוא אבסורדי, כי הכנסה של 2,650 מליון ל"י יכולה להיות רק לאחר שזורעים את השתת, קוצרים את היבול ודשים אותו, אבל מאחר אין גשמים לא זורעים, ואם זורעים במקרה, ואין יבול, הרי לא קוצרים, כן שהמספר הוא הרבה יותר קטן.

הסגולה הקטה ביותר היא, אם מטקנים צריכים לקבל על עצמם מעולה דה אני אומר: לא, כי אין למטקנים כוחות עבודה מסוימים. אם זה יקבלו את המעולה הזאת, הם יזניחו את מטקיהם, ואז הרוח של המדינה יהיה באכזריות. אני יודע מנסיוני, כי אין לנו במשק

די טרקטוריות, ובכל זאת: נבר מוסטריס שטאטן, כי יש לנו נטיה
לחטום הרבה. אני חושב, שהמטקנים שמרסיה די וואוור; הם כבר קבלו
1,750.000 דונט וזיין צורך להוסיף להם.

אני חושב, כי הממשלה צריכה לעשות מעולה
זאת על חשבונה. זה יזלזל שהממשלה לוקחת על עצמה אינו כל כך גדול.

ה. הלמריין: אני חושב, כי צורך העביר המטלה על ידי
למה מוטב, חרפה יינר נמון. כאשר אני
בא לבנק לבקש הלוואה לבית חרושה לעלים, הייתי צריך להגיד לבנק,
שיחכן שכולט ילמו יחפיו, צריך להחזיר את המטלה בצורה אחרת.

אנו מוכיח בהצעה וואווריות, שבאיזור
הדרום צריך להכשיר וזמכין את הקרקע, וזמן מפיעים לממשלה לקחת
על עצמה מעולה זו. יחכן שיחיה המסד, ויחכן שלא, אבל ישנה משימה
לעבד שטחים ולקבל יבולים.

אני חושב, כי המטלה בצורה המקובלת.
כאשר לוננו אל הבנק, לא מבחילים אותו בכל המבנות אשר יכולות
להיות, אלא צומרים לי, שבאיזון ממוצע ישנה חולשה שלא יהיו הפסדים,
אבל אנו צריכים להיות מוכנים להפסדים. זה לא, גם אם יהיו הפסדים,
מעולה זו כדאית מבחינה כלכלית. כמוכן, שיכולות להיות הגבלות.
הממשלה יכולה להגיד, שהיא מקבלת אחריות בעד 100 קילו לדונט, אבל
לא תשלח את כל המזה קילו, אלא רק 30.

בימים להתיישרות, הדי אחוזה ישנו תנאי,
עמו ערסיה מעולה התיישרות מהימיה את החשקרות. מעולה זו אינה
מונעת בעד התיישרות, עד אשר יובאו מים לאיזוריה אלה, אנו נעבד
את השטחים לכי שיחת דרייטרמיה.

יש העט בהצעה חגד ההכנסה בהיר, שבאחד
את 3/4 מליון דונט ו-1/4 מליון יחד, אנו נחוק את ההצעה, ונראה
אז אפשר לבצע אותה.

גבי יהודה: אני חושב, שמורה יהיה לעבד את המליון
דונט האלה, על ידי כך שנקים על השטחים
האלה 30 כפרים בעלי 100 משכרות ולכל משכחה יהיו 300 דונט, כי בלאו
הכי נצטרך לבנות אחיה ל-3000 משכרות אלו ובלאז הכי נצטרך לחת לחת
כלי עבודה, אז כך מה משנה ייפה נוטיב אותה? גם שאלת ההדרכה
אינה עניין של הדורה למליון דונט, אלא ל-30 כפרים וזה עניין של
60 מדריכים.

אני חושב, שאם אנו מיישבים קרוב
ל-150 כפרים כל שנה, הרי זה תפקיד לאומי גדול להוסיב 30 כפרים
בדרום ובאופן כזה להשתלח על קרקעות אלו.

מ. אונא: ברצוני להביע את יחסי החיובי לעצמי
החכמים, אבל בכני עומדת שאלה אחת והיא,
מדוע נקבעה הכמות של 100 קילו לכל דונט?

ה. הלמריין: כי החקלאים דורשים 114 קילו לדונט.

מ. אונא: לי נראה שכמות זך הייא גבוהה מאד.

מבין 3 השיטות שהוצעו כאן, קטה לקבוע
איזו היא השיטה הטובה ביותר. על כל פנים, אני מתנגד לנדידת המטקים
מאיזור לאיזור. המטלה היא, אם אפשר לארגן את הדברים בדרך אחרת,
כדי שהשנה כבר יחזילו במעולה זו.

הדרך שמליץ חבר הכנסת דונא היא טובה
באופן חיובי, אבל אינני מאמין שאפשר לערוך זאת השנה. על כן
אני חושב, שאריך לקחת את הדרכים שהוצעו כדי למצוא את הדרך הטובה
ביותר.

מה שנוגע לריזיקו, ורי נדמה לי שהריזיקו
אינו כל כך גדול, ולפי דעתי הממשלה צריכה לקבל על עצמה חלק מסויב.

אני חושב. שאפשר לערוך בתכנית של
דריסטרמים תשרון של שנה, אבל לכל המטרות של שנה.

אני מציע, שהענייה תסוכה את הנקודות
הבאות:

א. ועדת הכלכלה, לצורך שמעוה את הצעת
משרד החקלאות על עבוד מכוני הממשלה מהגדרות המורכרות נוסף למעולות
ההתייבות החקלאיות שבעשות על ידי המוכרות היהודיות, מחליטה
להמליץ בפני הממשלה על מעולה זאת.

ב. ועדת הכלכלה ממליצה בפני ועדת
הכספים של הכנסת ובפני הממשלה למצוא דרכים למימון | מעולה זו
ויחד עם זה לקבל על עצמה החריגות להחזיר ואשרי במסגרת
400 מלך לירות לשנה לנקודת של 4 שנים תוך הנהוה שמעולה זו תהיה
במליון דונא ובמסגרת של 1.750 מליון לירות תוך 4 שנים.

אני מוכן, כדי שלא יהיו חלוקי דעות,
למחוק את המספרים ולהכניס ספקא אחרים: בהתחלה להחכה שיוסג בין
משרד החקלאות והארגונים החקלאיים, את החוקרים.

כן אני מוכן להצטרף להצעת חבר הכנסת
לביא האומרה, שועדת הכלכלה חושבת, כי גמידה שמעולה ההתייבות
החדשה, על ידי החברה למטקים הקיימים, לא תשיג את המטרה =
עבוד מכסימות השטח האפשרי, תעבוד הממשלה את השטחים שיטארו פנויים
ברג'ים שלה.

היו"ר מ. מ. בדר: אני מציע, שנקבל את המסקנות הבאות,
ונעבירן לוועדה הכלכלית.

א. היות ומתחיל מ"מ בין משרד החקלאות
לבין ארגוני החקלאיים, ודעתו של
משרד החקלאות היא, שהממשלה צריכה להכנס לסיכון ואשרי ומצד
שני הוזמן מנהל משרד החקלאות לנהל מ"מ עם הר החומר = אנו מוכנים
לסמוך את ידנו על חסוה זה. במקרה שלא יגיעו לכדי חסוה והממשלה
תציע הצעה אשר תעבוד בסתירה לעמדת משרד החקלאות, יובא הדבר שנית
בפני ועדת הכלכלה, וזה כחורה דעה לגבי ערבות קונקרטיה.

ה. לנדארו: אפרו לממשלה לנה ערבות השנה לפי חוק
התייבות.

ה. הלפרין: אציר להכניס זאת לתקציב של שנת 1952-53.

היו"ר מ. מ. בדר: אילו הליכו ועדת הכספים לא יכולנו לטכה
בצורה כזוה, אבל היות ואנו ועדת כלכלה
אנו ממליצים על כך שמעולה זו צריכה להעשות מבלי שהדבר יעמוד
בסתירה עם תכניות ההתייבות שאיכות לגוב לפועל השנה.

ב. אנו מקבלים את העקרון של אחריות
הממשלה על נזקיו ראשוניים מבלי לקבוע
:

את הסכום.

ג. את הממשלה לא תוכל להגיע לידי הסדר
עם החוטרנים, היא תבטע את המעולה

בעצמה.

הישיבה ננעלה בטעם 13.15